

Sairastuvuus ja siihen vaikuttavat tekijät päiväkirurgiassa

Kristiina Mattila, J Toivonen, L Janhunen, P Rosenberg, M Hynynen

Anestesiologian ja tehohoidon klinikat: HYKS Jorvin sairaala, Espoo; HYKS, Helsinki; Etelä-Karjalan keskussairaala, Lappeenranta

VAKAVAT KOMPLIKAATIOT OVAT harvinaisia päiväkirurgisten toimenpiteiden jälkeen. Potilaille tärkeitä, erilaisia lievempiä oireita on todettu esiintyvän usein. Lievemmätkin oireet saattavat olla epämiellyttäviä ja toimintakykyä rajoittavia, pitkittää toipumista ja lisätä hoidon kustannuksia.¹ Postoperatiivisten oireiden ja sivuvaikutusten ilmaantuvuus on tärkeä päiväkirurgisen toiminnan laadun mittari. Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli määrittää prospektiivisesti leikkauksen jälkeisten oireiden ilmaantuvuus ja voimakkuus viikon seuranta-aikana, sekä sairastuvuuteen vaikuttavia potilaasta, anestesia- ja leikkaustyyppistä johtuvia tekijöitä.

Menetelmät

Jorvin sairaalassa ja Etelä-Karjalan keskussairaalassa annettiin peräkkäisille päiväkirurgisille potilaille postitse palautettava kyselylomake, jossa kartoitettiin ennalta määritettyjen leikkauksen jälkeisten oireiden, kuten haavakivun, unelaisuuden, kurkkukivun, pahoinvoinnin ja oksentelun esiintymistä viikon seuranta-aikana. Potilaat arvioivat oireiden voimakkuuden päivittäin numeerisesti asteikolla 0–3. Tulosten analysoinnissa käytettiin deskriptiivistä tilastitietoa, regressioanalyysia ja ristitulosuhdetta (OR) 95 % luottamusvälillä. Aikuis- ja lapsipotilaat

(ikä < 15 v.) käsiteltiin erillisinä ryhminä.

Tulokset

Seitsemänkymmentä prosenttia potilaista vastasi kyselyyn. Leikkauksen jälkeisiä oireita esiintyi paljon ensimmäisten postoperatiivisten päivien aikana sekä aikuis- (n = 2144) että lapsipotilailla (n = 588). Vain yhdeksän prosenttia aikuisista ja 13 % lapsista oli täysin oireettomia. Aikuispotilaiden yleisimmät oireet seuranta-aikana on esitetty kuvassa 1. Nuorilla aikuisilla ja naisilla esiintyi enemmän oireita. Leikkauksen pitempi kesto lisäsi kaikilla potilailla kivun ja pahoinvoinnin esiintymistä, sekä aikuispotilailla useita muita oireita. ASA-luokka, tupakointi ja paino-indeksi eivät vaikuttaneet oireiden esiintymiseen.

Johtopäätökset

Useimmilla päiväkirurgisilla potilailla esiintyy toimenpidettä seuraavina päivinä runsaasti erilaisia oireita. Oireiden esiintymiseen vaikuttavien tekijöiden huomioiminen potilaan hoidon toteutuksessa voi parantaa toipumista. □

Kirjallisuusviite

1. Anesthesiology 2002; 96: 994–1003

Kuva 1. Aikuispotilaiden (n = 2144) yleisimmät oireet (%) päivittäin viikon seuranta-aikana.

